

GİZLİLİK, BİREYSEL HAKLAR VE KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI

Stj. Av. Mısra BORAZAN

Güneli & Koç Hukuk Bürosu, İstanbul www.gunelikoc.com

msrbrzn@gmail.com

ÖZET: Bilişim teknolojilerinin gelişmesi ile birlikte dijital dünyada kişilere yönelik hak ihlalleri artmaktadır. Bu hak ihlallerinin büyük çoğunluğu, kişisel verilerin paylaşılması sonucunda bireylerin gizliliklerinin ihlal edilmesi noktasında toplanmaktadır. İşte bu noktada, özel hayatın gizliliği ile kişisel verilerin korunması konuları, başta Avrupa Birliği (AB) ülkeleri olmak üzere, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) gibi gelişmiş ülkelerde ve ülkemizde gündeme gelmektedir. Bu bildiri de Türk mevzuatının öngördüğü düzenlemelerin kişisel verilerin korunması, özel hayatın gizliliği ve bireysel haklar yönünden değerlendirilmesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kişisel veriler, özel yaşam, gizlilik, bireysel haklar, unutulma hakkı, Avrupa Birliği Adalet Divanı, Güvenli Liman Anlaşması.

ABSTRACT: With the development of information technologies, violation of the rights are increasing within the digital world. A great majority of the violations are amassed concerning violation of privacy in consequence of sharing personal data without one's consent. Herein, the right of privacy and protection of personal data issues are became the topic in Turkey as so are the other developed countries such as European Union (EU) countries and the United States of America (USA). In this notice, Turkish legislations are reviewed in terms of protection of personal data, the rights of privacy and individual rights.

Key words: Personal Data, private life, privacy, individual rights, the right to be forgotten, European Court of Justice, International Safe Harbour Privacy Principles.

A. GİRİŞ

Son yıllarda, bilgisayar, cep telefonu, internet kullanımının hızla artmasına paralel olarak dijital dünyadaki hareketlilik de artmaktadır. Öyle ki; bu kullanımlar yalnızca bilgisayar veya cep telefonları ile değil, akıllı cihazlar ile çeşitli mecralar üzerinden de küçük büyük demeden tüm vatandaşların yaygın kullanımıyla gerçekleşmektedir. Bu durumunun pek çok ticari ve ekonomik getirisi mevcut olmakla beraber, devlet kurum ve kuruluşlarının da gerçekleştirmiş oldukları işlemlere yönelik işleri, büyük oranda elektronik ortama taşıdığı bilinmektedir. Bunun bir sonucu olarak e-devlet, e-ticaret, e-kurum, e-imza, e-posta, e-tebligat gibi elektronik uygulamalar hızla gelişmektedir. Ne var ki, bu gelişimin olumlu sonuçlarının

yanında pek çok olumsuz etkisinin de mevcut olduğunu söylemek gerekmektedir. Vatandaşların bu yaygın kullanımlarından faydalanmak isteyen kötü niyetli kişilerce kişisel verilerinin çalındığı, kişilerin özel hayatlarının ihlal edildiği durumlara sıklıkla rastlanmaktadır. Bu noktada; devletlerin bu ihlallerin önüne geçmek adına aldığı çeşitli önlemler söz konusudur. Önlemlerin, her ne kadar kişileri korumaya yönelik olduğu iddia edilse de önlem alan kurum ve kuruluşlarında aynı şekilde hak ihlallerine sebep olduğu bir gerçektir.

Ülkemizde de yalnızca gerçek kişilerin, bilgisayar korsanlarının veya bilgi hırsızlarının sebep olduğu ihlaller değil, özel kurum ve kuruluşlar tarafından ya da devlete bağlı bazı kurum ve kuruluşların da bu ihlalleri

gerçekleştiriyor olması sebebiyle yasal düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu düzenlemeler Avrupa Birliği Konseyi¹ bünyesinde kabul edilen ve ülkemizin de ilk imzacılarından biri olduğu, 108 sayılı Kişisel Verilerin Otomatik İşlemden Geçirilmesi Sürecinde Bireylerin Korunması Sözleşmesi (108 sayılı Sözleşme)² ve AB'ye aday ülkelerin de uyum sürecinde dikkate alınması gereken Avrupa Birliği Konseyi ve Avrupa Birliği Parlamentosu'nun 95/46 AT sayılı Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Serbestçe Dolaşımı Karşısında Korunmasına İlişkin Yönergesi (95/46 AT sayılı Yönerge)³ kapsamında yapılmaktadır.

B. TÜRKİYE'DE KİŞİSEL VERİLERE DAİR DÜZENLEMELERE İLİŞKİN SÜREÇ

Avrupa Birliği'ne üye olma aşamasında olan bir devlet olarak ülkemiz de kişisel verilerin korunması ile ilgili bazı çalışmalar yapmıştır. Bunlardan biri olan Kişisel Verilerin Korunması Kanun Tasarısı (Tasarı) ile ilgili ilk çalışmalar 1989 yılında başlamış ve 2000'li yıllara kadar çeşitli tasarılar hazırlanmasına rağmen sonuçlandırılmamıştır. 2000 yılında TBMM'de oluşturulan Komisyonun da Tasarıyı hazırlayamaması üzerine 30.03.2004 tarihli yeni bir Komisyon toplanarak Tasarının oluşturulması için çalışmıştır. Hazırlanan Tasarı 28.07.2006 tarihinde Başbakanlığa gönderilmiştir. Tasarı, Başbakanlık tarafından 26.12.2014 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sevk edilmiş ve nihayet bugünkü son halini almıştır.

---

¹ Konsey, ("Bakanlar Konseyi" ya da "AB Konseyi") Avrupa Birliği üyesi devletlerin hükümetlerinde görev yapan bakanlardan oluşan bir organ konumundadır.

² 1985 yılında yürürlüğe giren 108 sayılı Sözleşme güçlü bir koruma mekanizması içermemekle beraber, kişisel verilerin korunması konusunda kabul edilmiş olan bağlayıcı ilk uluslararası belgedir.

³ 95/46/AT sayı ve 24 Ekim 1995 tarihli Direktif, kişisel verilerin işlenmesine dair başta kişisel mahremiyet hakkı olmak üzere gerçek kişilerin temel haklarını ve özgürlüklerini korumayı amaçlamaktadır.

95/46 AT sayılı Yönerge ile Türkiye'de tasarı halinde bulunan kişisel verilerin korunmasına yönelik düzenleme arasındaki en önemli farklılıklardan biri, Yönergede öngörülen bağımsız bir Kişisel Veri Korunması Kurulu'nun, ülkemiz de bağımsız olarak düzenlenmemiş olmasıdır. Yönergenin 29. maddesinde öngörülen bu kurul, Article 29 Working Party (European Data Protection Supervisor)⁴ olarak bilinmekte olup verinin korunup korunmadığını denetlemektedir. 2014 tarihli Tasarıya göre Kişisel Veri Koruma Kurulu Adalet Bakanlığı'na bağlıdır. Türkiye'de bu kurulun bağlı bir kurul haline dönüştürülmek istemesi Yönergenin amacına aykırılık teşkil etmektedir.

Son dönemlerde, kişisel veriler konusunun dünyada önem kazanması ardından Türkiye'de de farklı görüşler ve uygulamalar ortaya çıkmıştır. Bu uygulamalar sebebiyle, özel hayatın gizliliği ve kişisel veriler kavramlarının birbirinden farklı değerlendirilmiş ve yine birbirlerinden farklı uygulamaların meydana gelmesine sebep olunmuştur. Öyleyse, kişilik hakkı kapsamında değerlendirilen kişinin özel yaşamı ile kişisel verinin ne olduğunun ortaya konulması önem arz etmektedir.

C. KİŞİSEL VERİLER BAKIMINDAN ÖZEL YAŞAMIN GİZLİLİĞİNİN İHLALİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ NASIL YAPILIR?

Kişinin özel yaşamı; sadece kişinin yakınlarına açık olan alandır. Bu alan, kişinin sınırlı kişiler tarafından bilinmesini istediği ve özellikle kamudan gizlemeyi tercih ettiği bir alandır. Kişi burada olayları sadece yakınları, dostları, aile çevresi ya da güvendiği kişilerle paylaşır. Özel yaşam alanına, kişinin yakınları dışındaki kişilerin sızarak kişi ile yakınları arasındaki olayları öğrenmesi, kişilik hakkına

---

⁴ Hem özel hem kamu kurumları için devlet ve özel sektörden bağımsız Kişisel Verileri Koruma Kurulu olup 27 AB Devletinin Kişisel Verileri Koruma Kurulu başkanlarından oluşmaktadır.

saldırı niteliği taşır⁵. Aynı zamanda bu hak Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 20. maddesi ile de koruma altına alınmıştır.

Kişinin özel yaşam alanı gibi gizli yaşam alanı da korunmalıdır. Bu alan; kişinin üçüncü kişilerden gizlediği ya da sadece açıkladığı kişilerce bilinmesini istediği olayları içeren, kişiye ait olan gizli yaşam alanıdır. Buraya kişinin aile yaşamı, mektupları, anıları girer. Kişi ne kadar tanınmış bir kişi olursa olsun, onun duygusal ve cinsel yaşamı, üçüncü kişilerin bilgisinden uzak kalması gerekir⁶.

Kişisel veri ise; henüz bir yaşamın olmaması sebebiyle tanımlanmış olmasa da 95/46 AT sayılı Yönerge uyarınca; *“fiziksel, fizyolojik, zihinsel, ekonomik, kültürel veya sosyal kimliğine özel bir veya daha fazla faktöre veya bir kimlik numarasına atıf başta olmak üzere doğrudan veya dolaylı olarak tespit edilebilen bir tespit edilebilir kişi; tespit edilmiş veya tespit edilebilir gerçek kişiye (veri öznesi) ilişkin herhangi bir bilgiyi”*⁷ ifade etmekteyken üzerinde çalışılan Tasarıda ise; *“belirli veya kimliği belirlenebilir gerçek veya tüzel kişilere ilişkin bütün bilgiler”*⁸ olarak tanımlanmıştır.

I. Yüksek Mahkeme Kararlarında Kişisel Veri ve Özel Hayatın Gizliliği

Kişisel veri kavramı aynı zamanda Yargıtay kararlarına da konu olmuştur. Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 17.06.2014 tarihli, E. 2012/12-1510, K. 2014/331 sayılı kararında; *“(…)Kişinin; Türkiye Cumhuriyeti*

⁵ Acabey, M. Beşir. (2014). Basın Özgürlüğü ve Bu Özgürlüğün Bir Sınırı Olarak Kişilik Hakkı. s. 10-11, Erişim: 24.08.2015. URL: <http://journal.yasar.edu.tr/wp-content/uploads/2014/01/1-Be%C5%9Fir-ACABEY.pdf>

⁶ Acabey, M. Beşir. s.21

⁷ 95/46 AT sayılı Avrupa Birliği Konseyi ve Avrupa Parlamentosu Yönergesi. Erişim: 19.11.2015. URL: http://insanhaklariortakplatformu.info/wp-content/uploads/2011/02/EC_DIRECTIVE_95_46_Kişisel_Veriler.pdf

⁸ Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı. Erişim:12.10.2015. URL: <http://www2.tbmm.gov.tr/d24/1/1-1009.pdf>

kimlik numarası, adı, soyadı, doğum tarihi, doğum yeri, nüfusa kayıtlı olunan yer (İl, İlçe, mahalle veya köy), anne ve baba adı, medeni hali (Evli, bekâr, boşanmış), nüfusa kayıtlı olduğu cilt ve aile sıra no, kan grubu, evlenme tarihi, boşanma tarihi ve mahkeme kararı bilgileri, adı-soyadı veya diğer kayıt düzeltmeleri, vatandaşlıktan çıkarılma bilgileri, evlathk ilişkisi, adresi, dini, bitirilen okullar (ilk-orta-yüksek), hastalıkları, hastalıkları ile ilgili tahlil sonuçları (DNA bilgileri), mali durumu (servet, aldığı ücretler), ahlaki eğilimleri, zaafı, çevre ile ilişkileri, hatıra, anı ve günlükle ilgili defterindeki bilgileri, siyasi görüşü (oy verdiği partiler, üye olduğu dernekler), alışkanlıkları, sevdiği kitaplar veya gazeteler, alışveriş eğilimleri, vergi numarası, e posta adresi ve şifresi, banka bilgileri, bilgisayarının IP numarası, emeklilik ve kurum sicil numarası, aldığı ödüller, parmak izi, avuç içi izleri, mektupları, yazıları, kitapları, telefon numaraları, mesajları, fiziki kimliği (boy, kilo, engellilik durumu, ten rengi, göz rengi, saç rengi ve şekli, sesi, genel görünüm, ayak ve beden numarası) ve çok daha fazla bilgi kişisel veri kapsamında değerlendirilebilecektir. (...)” diyerek kişisel verinin ne olduğunu açıklamaya çalışmıştır.

Tüm bu tanımlamalardan anlaşılacağı üzere, özel yaşamın gizliliği ve kişisel veriler ülkemizde birbirinden farklı kavramlar olarak ele alınmaktadır. Nitekim, çeşitli Yargıtay kararlarında kişinin uygunsuz fotoğraflarının rızası dışında paylaşılması Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 134. maddesi uyarınca özel hayatın gizliliğinin ihlali⁹

⁹ *“(…) özel hayata ilişkin görüntü ya da sesin, taksirle ya da tamamen hukuka uygun elde edilmiş olsa dahi, ilgisinin bilgisi ve rızası dışında ifşa edilmesi, yani; yayılması, açığa vurulması afişe edilmesi, ilan edilmesi, kamuoyuna duyurulması, aleniyet kazandırılması, özetle; içeriğinin öğrenme yetkisi bulunmayan kişi veya kişilerin bilgisine sunulması 5237 sayılı TCK'nın 134/2. maddesinde suç olarak düzenlenmiştir. Dosya kapsamında sanığın, (...) filinin 5237 sayılı TCK'nın134/2. maddesi kapsamında değerlendirilmesi yerine yasal ve yeterli olmayan gerekçelerle, sanık hakkında*

kapsamında değerlendirilirken telefon numarası, ad ve soy ad bilgisinin rızası dışında paylaşılması ise TCK m. 135 ve TCK m. 136 kapsamında kişisel verilerin kaydedilmesi ile kişisel verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme¹⁰ suçları kapsamında cezalandırılmıştır.

Ancak Türk Hukuku'nda, kişisel verinin ne olduğuna ilişkin bir tanım olmadığından Avrupa Birliği Adalet Divanı (ABAD)¹¹ kararlarındaki net ifadenin aksine, yerel içtihatlarımız arasında dahi kişisel verinin ne olduğuna dair farklı tanımlar vardır. Kişinin fotoğrafının kişisel veri kabul edilmediği kararların aksine, bazı kararlarda “*kişinin adı, adresi, doğum tarihi, medeni hali, tabiiyeti, mesleği, görüntüsü, kanaatleri, fotoğrafı, e-posta adresi, banka bilgileri, kimlik, emeklilik, kurum sicili ve vergi numarası, parmak izi, eğitim bilgileri, sağlık verileri, telefon mesajları, telefon rehberi, mail veya facebook*

---

beraat kararı verilmesi,” (Y.12CD, 11.09.2012 T., 2012/17703 E., 2012/18222 K.)

“(…) mağdurenin bilgisi ve rızası dışında, facebook adlı sosyal paylaşım sitesinde üyelik işlemleri yaparak, oluşturduğu profilde, isim soy ismini de açıkladığı mağdurenin özel yaşam alanı kapsamındaki fotoğraflarına yer vermesi eyleminin özel hayatın gizliliğini ihlal suçunu oluşturduğunun kabulünde bir isabetsizlik görülmediğinden, (...)” (Y12.CD, 09.12.2013 T, 2013/1045 E., 2013/28322 K.)

¹⁰ “(…) *kişinin özel hayatına ilişkin görüntü, fotoğraf ya da sesin, 5237 sayılı TCK'nın 135. maddesi kapsamında kişisel veri olarak kabul edilemeyeceği, iddiaya konu olayda, mağdurenin çıplak vaziyetteki görüntü ve fotoğraflarının kaydedilmesinden ibaret eylemin “Kişisel verilerin kaydedilmesi” suçunu oluşturmayacağı, (...) gerekçeleri gösterilerek mahkemece kabul ve takdir kılınmış olduğundan, katılan vekili ile C.Savcısının sanığa atılı suçun sabit olduğuna ilişkin ve yerinde görülme-yen temyiz itirazlarının reddiyle (...)” (Y12.CD, 11.09.2012 T, 2012/17703 E., 2012/18222 K.)*

¹¹ Avrupa Birliği Adalet Divanı, Avrupa Birliği'nin yargı organıdır ve Adalet Divanı, Genel Mahkeme ve uzmanlık mahkemeleri olmak üzere üçlü bir yapıdan oluşur. Adalet Divanı'nın temel amacı, Avrupa Birliği hukukunun Avrupa Birliği içerisinde her yerde aynı şekilde yorumlanmasını ve uygulanmasını sağlamaktır.

ve twitter gibi sosyal paylaşım sitelerinde yazdığı veya paylaştığı yazı, fotoğraf, ses veya görüntü kayıtları kişisel verileri olarak bilindiği” belirtilmektedir¹².

Kişinin kişisel verilerinin korunmaması sebebiyle, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)¹³ ve T.C. Anayasası'nda yer alan düzenlemeler ile koruma altına alınan pek çok bireysel hakkın ihlali söz konusudur. Bunlar arasında; özel hayatın gizliliği (AİHS m. 8) ve insan onuru gibi haklar başta gelmektedir.

Özel hayatın gizliliği bakımından; bireyin kendisine ait herhangi bir bilgisinin veya kişisel verilerinin mahrem kalması konusunda hukuki menfaati bulunmaktadır. Öyle ki, bu bilgilerin yayınlanmaması, açıklanmaması veya üçüncü kişilerle paylaşılmaması kişinin talep edebileceği en doğal haklarından. Anayasa Mahkemesi'nin (AYM) 05.07.2012 tarihli, E. 2012/7 ve K. 2012/102 sayılı kararında ise Anayasa'nın 17. maddesi uyarınca, kişinin kişilik hakkının korunmasında ilk ve en temel hakların başında gelen insan onuru kavramının, insanın ne durumda ve hangi şartlar altında bulunursa bulunsun sırf insan oluşunun kazandırdığı değer tanınmasını anlattığını belirtilmiştir.

Tüm bu hakların gündeme gelmesinde en önemli etken, daha önce bahsetmiş olduğumuz 95/46 AT sayılı Yönergenin, AB Konseyi tarafından değiştirilerek Yönetmelik şeklinde düzenlendiği yeni mevzuatta “unutulma hakkı” adında yeni bir kavramın oluşmasıdır. Bu noktada, ABAD'ın tarihte bu konuda vermiş olduğu ve daha sonra değineceğimiz Google Kararı ile unutulma hakkı açıklığa kavuşturulmuş olsa da bir takım tartışmaları peşinde getirmiştir.

---

¹² **Akgül, Aydın.** (2014). Danıştay ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin Korunması. Beta Yayınları: İstanbul. s.9.

¹³ Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, 4 Kasım 1950'de İnsan Hakları Bildirisinde bulunan hakları topluca güvence altına almak için Avrupa Konseyi üyelerinin üzerinde anlaştıkları ve 1953 yılında yürürlüğe giren metindir.

D. VERİ KORUMASINA İLİŞKİN İLKELER NELERDİR?

Veri Korumasının sağlanması açısından Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development –OECD)¹⁴ ve Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen bazı ilkeler mevcuttur¹⁵.

I. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD) tarafından kabul edilen ilkeler:

- Veri toplamının sınırlı olması
- Verinin niteliği karşılması-Veri kalitesi
- Verinin toplanma amacının belirliliği ve amacı ile bağlılığı
- Verinin kullanımının sınırlı olması
- Veri güvenliği
- Açıklık
- Bireyin katılımı
- Hesap verilebilirliktir.

II. Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen ilkeler:

- Verileri yasal ve dürüst yollarla toplama
- Verilerin doğruluğu ilkesi
- Amacın belirliliği
- Ayrımcılık yapmama
- Sadece ilgili kişinin veriye erişmesi
- Veri güvenliği
- Verinin sınır ötesi akışının düzenlenmesidir.

¹⁴ OECD, 14 Aralık 1960 tarihinde imzalanan Paris Sözleşmesi'ne dayanılarak, 1961'de kurulmuş uluslararası ekonomi örgütüdür.

¹⁵ Ünsal, Z. Çağrı. "Google'ın Yeni Gizlilik Politikası Google Inc. Tarafından 1 Mart 2012 Tarihinde Yayımlanan Politikasının Kişisel Verilerin Korunması İlkeleri İle Uyumluluğu Ve Avrupa Birliği'nin 95/46/EC Sayılı Veri Koruma Direktifi Açısından Değerlendirilmesi". s. 104 – 105. Erişim: 14.10.2015. URL: <http://www.hukukdergi.hacettepe.edu.tr/dergi/C3S1/makale8.pdf>

Belirtilen bu ilkeler dışında, 108 Sayılı Sözleşmede ve 95/46 AT sayılı Yönergede yer alan başka ilkeler de mevcuttur. Taraf devletler veri korumasını belirtilen ilkeler çerçevesinde sağlamakla yükümlüdür.

E. GOOGLE ve SAFE HARBOUR KARARLARI IŞIĞINDA UNUTULMA HAKKI ve KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI

Kişisel verilerin korunması ile unutulma hakkı birbirleriyle ilişkili kavramlardır. Her iki hakkın özünde de bireyin onurlu yaşaması, kişiliğini serbestçe geliştirmesi ve kişisel verileri üzerinde serbestçe tasarruf etmesi yatmaktadır. Öyleyse unutulma hakkı, daha önce bahsetmiş olduğumuz özel hayatın gizliliği ve insan onur ile de iç içe bir haktır.

Unutulma hakkının yabancı kaynaklarda gelen olarak "*the right to oblivion*" veya "*the right to be forgotten*" olarak bilindiğini;¹⁶ yerel kaynaklarda ise "*dijital hafızada yer alan bireye ait fotoğraf, kimlik bilgisi, adres ve diğer kişisel içeriğin, yine bireyin kendi talebi üzerine bir daha geri getirilemeyecek biçimde ortadan kaldırılması*"¹⁷ şeklinde tanımlanan bir hak olduğunu söyleyebiliriz.

Günümüzde, her bir birey dijital ortamda ve sosyal medya mecraları üzerinde kendi rızaları ile kişisel bilgilerini paylaşmaktadır. Bu bilgiler, kötü niyetli kişilerce kayıt altına alınabilmekte ve hukuka aykırı eylemler sırasında sahte kimlikler oluşturulmak suretiyle kullanılmaktadır. Kişilerin rızaları dahilinde sosyal paylaşım mecralarında vermiş olduğu bu bilgiler, yalnızca kötü niyetli kişilerce değil, devlet kurum ve kuruluşları tarafından da kayıt altına alınarak "fişleme" niteliği taşıyabilecek veriler

¹⁶ Akgül, Aydın. "Kişisel Verilerin Korunmasında Yeni Bir Hak: "Unutulma Hakkı" ve AB Adalet Divanı'nın "Google Kararı". s.16. Erişim: 14.10.2015. URL: <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2015-116-1440>

¹⁷ Gülener, Serdar. "Dijital Hafızadan Silinmeyi İstemek: Temel Bir İnsan Hakkı Olarak "Unutulma Hakkı" s.226. Erişim: 24.11.2015 URL: <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2012-102-1218>

haline gelebilmektedir. Kişi, kişisel verilerini bir kez dijital ortama girerek bir daha internet ortamında silinemeyecek izler bırakmaktadır. Bu kişiler, bilgilerini güncellemiş, değiştirmiş ya da silmiş dahi olsalar, eski verilerin sosyal paylaşım mecralarının veri tabanlarında kayıtlı olması sebebiyle asla yok olmamaları önemli bir sorun haline gelmiştir. İşte bu noktada “unutulma hakkı” gibi bir kavrama ihtiyaç olduğu ve bu gibi sebeplerin unutulma hakkının oluşumuna zemin hazırladığı ortadadır.

I. Google Kararı

ABAD’ın unutulma hakkına ilişkin vermiş olduğu en önemli karar “Google Kararı”dır¹⁸. ABAD’a yapılan şikayetin esası, bir internet kullanıcısının arama motoru Google’da, “Mr. Costeja Gonzalez” adlı avukatın adını girdiğinde, “La Vanguardia” isimli günlük bir gazetenin iki farklı tarihli sayfasında link vermesine ve bu link verilen sayfalarda söz konusu kişinin sosyal güvenlik borçlarının iyileştirilmesi için mülkünü satmak zorunda kalmasına ilişkin bilgiler içermesine dayanmaktadır. ABAD vermiş olduğu kararda, daha önce bahsetmiş olduğumuz 95/46 AT sayılı Yönergenin 6. maddesine dayanmıştır.

Google Kararı’na göre; “geçersiz, eksik, tamamen ilgisiz veya sonradan ilgisiz hale gelmiş” kişisel veriler silinmelidir¹⁹. Dava süresince, Google Şirketi tarafından her ne kadar çeşitli itirazlar ileri sürülmüş olsa da Kararın ardından Google, kişiler tarafından “unutulma hakkı” yönündeki talepleri yerine getirmektedir.

II. Safe Harbour Kararı

Son olarak, kişisel verilere ilişkin en güncel kararlardan biri olan ve ABAD tarafından 06.10.2015 tarihinde alınan, ABD

ve AB arasındaki veri paylaşımını düzenleyen Güvenli Liman (Safe Harbour) anlaşmasını iptal ettiğine ilişkin karara değinmek gerekmektedir²⁰.

Güvenli Liman Anlaşması’na göre; “ABD’deki bir organizasyonun Avrupa Birliği’nden ABD’ye veri transferi yapabilmesi, Avrupa Birliği’nin kişisel verilerin korunması kanunları ile uyumlu olup eş değer bir koruma sağlamasına”; esasında OECD’nin, “bildirim, seçim, güvenlik, veri bütünlüğü, erişim, başkalarına aktarım ve uygulama” olarak anılan yedi prensibine uygun olmasına bağlanmıştır²¹.

Avusturyalı bir Facebook kullanıcısı ve hukuk öğrencisi olan Max Schrems’in, Edward Snowden’ın gizli dinleme faaliyetlerini ifşa etmesinin ardından, Facebook’un Avrupa Birliği vatandaşı olan kullanıcıların kişisel verilerini toplamasına karşı şikâyette bulunmuştu.

Şikayetin ABAD’a taşınmasının ardından, ABAD Güveli Liman anlaşmasını aşağıda belirtilen gerekçelerle iptal etmiştir:

- ABD’nin ulusal güvenlik, kamu yararı ve kolluk kuvvetlerinin gereksinimlerini Safe Harbour düzenlemesinden üstün tuttuğu ve ABD teşebbüslerinin düzenlemede yer alan koruyucu kuralları, kendi gereksinimleriyle çeliştiğinde hiçbir şekilde dikkate almamaları;

- ABD yetkililerinin, AB’den aktarılan kişisel verileri, ulusal güvenliğin korunması için kesinlikle gerekli olanın ötesinde, aktarma amacıyla bağdaşmayan biçimde işlemiş olması;

- AB vatandaşlarının kendilerine ait olan kişisel verilere, özellikle erişim sağlanması ve duruma göre, değiştirilmesi veya silinmesi hallerinde tazminine imkân

¹⁸ ABAD, Google Kararı, (en). Erişim: 14.10.2015. URL:

<http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2013-06/cp130077en.pdf>

¹⁹ Akgöl, Aydın. “Kişisel Verilerin Korunmasında Yeni Bir Hak: “Unutulma Hakkı” ve AB Adalet Divanı’nın “Google Kararı”. s. 31

²⁰ ABAD, Safe Harbour Kararı, (en). Erişim: 14.10.2015. URL:

<http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2015-10/cp150117en.pdf>

²¹ Ünsal, Z. Çağrı. s. 108.

veren idari veya hukuki mekanizmanın sağlanmaması.

Sayılan bu sebeplerden dolayı ABAD, ABD'nin verileri amacı dışında kullandığı gerekçesiyle sözleşmenin iptaline karar vermiştir.

F. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Tüm bu açıklamalar doğrultusunda belirtmek gerekir ki, ülkemizde kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevzuat bakımından oldukça büyük bir eksiklik ve gereksinim vardır. Uzun yıllardır süre gelen tasarı çalışmalarının ivedikle AB mevzuatına uygun hale getirilmesi, ABAD içtihatları doğrultusunda kişisel verileri en iyi şekilde koruyacak yasal mevzuatın oluşturulması gerekmektedir. Meydana getirilecek olan yasal mevzuat unutulma hakkı gibi yenilikçi kavramları barındırmalı ve ABAD'ın son içtihadı uyarınca kamu yararı, ulusal güvenlik gibi konularda dahi veri koruması olabilecek en üst seviyede tutulmalıdır. Oluşturulacak olan yasal mevzuatın insan onuru, özel yaşamın gizliliği, kişinin kendisi üzerindeki tasarruf hakkı da göz önünde bulundurularak hazırlanmasının, ülkemizin imza koyarak yükümlülük altına girdiği uluslararası anlaşmalar bakımından önem arz ettiği unutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

1. Akgül, Aydın. (2014). *Danıştay ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin Korunması*. Beta Yayınları: İstanbul.
2. Akgül, Aydın. (2015). “Kişisel Verilerin Korunmasında Yeni Bir Hak: “Unutulma Hakkı” ve AB Adalet Divanı'nın “Google Kararı”. Erişim: 14.10.2015 URL: <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2015-116-1440>
3. Acabey, M. Beşir. (2014). “Basın Özgürlüğü ve Bu Özgürlüğün Bir Sınırı Olarak Kişilik Hakkı”. Erişim: 14.10.2015. URL: <http://journal.yasar.edu.tr/wp-content/uploads/2014/01/1-Be%C5%99Fir-ACABEY.pdf>
4. Ünsal, Z. Çağrı. (2013) “Google'ın Yeni Gizlilik Politikası Google Inc. Tarafından 1 Mart 2012 Tarihinde Yayımlanan Politikasının Kişisel Verilerin Korunması İlkeleri İle Uyumluluğu Ve Avrupa Birliği'nin 95/46/EC Sayılı Veri Koruma Direktifi Açısından Değerlendirilmesi”. Erişim: 14.10.2015. URL: <http://www.hukukdergi.hacettepe.edu.tr/dergi/C3S1makale8.pdf>
5. Gülener, Serdar. (2012). “Dijital Hafızadan Silinmeyi İstemek: Temel Bir İnsan Hakkı Olarak ‘Unutulma Hakkı’”. Erişim: 24.11.2015 URL: <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2012-102-1218>
6. Atak, Songül. (2010). “Avrupa Konseyi'nin Kişisel Veriler Açısından Sağladığı Temel Güvenceler”. Erişim: 19.11.2015. URL: <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2010-87-606>
7. T.C. Avrupa Birliği Bakanlığı web sitesi. Erişim 19.11.2015. URL: <http://www.ab.gov.tr/>
8. 95/46 AT sayılı Avrupa Birliği Konseyi ve Avrupa Parlamentosu Yönergesi. (TR). Erişim: 19.11.2015. URL: http://insanhaklariortakplatformu.info/wp-content/uploads/2011/02/EC_DIRECTIVE_95_46_Kisisel_Veriler.pdf
9. Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun Tasarısı. Erişim: 12.10.2015 URL: <http://www2.tbmm.gov.tr/d24/1/1-1009.pdf>
10. Avrupa Birliği Adalet Divanı, Google Kararı. Erişim: 14.10.2015. URL: <http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2013-06/cp130077en.pdf>
11. Avrupa Birliği Adalet Divanı, Safe Harbour Kararı, (en). Erişim: 14.10.2015. URL: <http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2015-10/cp150117en.pdf>